

haladás és a könyv (s az ennek során kívánatos könyvtári együttműködés), valamint a mezőgazdaság és a szakirodalomhasználat összefüggéseivel is.

A városi könyvtárak kiadásában megjelenő lapok – mintegy pótolva a hiányzó helyi újság feladatait is – a könyvtári vonatkozású írások mellett számos egyéb, a településről vagy vonzáskörzetéről szóló közérdekű cikket is közölnek. Míg a *Havvani Hírmondó* inkább az időszzerű várospolitikai írások megjelentetésével tűnik ki, addig a *Gödöllő és Vidéke Könyvtári Hírmondó* a kulturális hagyományokat felidéző érdekes publikációk közlésére mutat jó példát. (Valamint arra, hogy az újság milyen kedvező fórum lehet a helyi alkotóknak – ezúttal a könyvtár által korábban meghirdetett tehetségkutató irodalmi pályázat résztvevőinek – bemutatására is.) Említésre méltó még az is, hogy ezek az újságok a könyvheti programok, íróvendégek stb. bemutatása mellett a nyáron sorra kerülő könyvtári rendezvényekre, vetélkedőkre is felhívják a figyelmet. (Például a Dunakeszi Városi Könyvtár *Könyvtári Napok* című tájékoztatója több ilyen felhívást is közlétesz, sőt a vetélkedőktől függetlenül is érdekes szűnidei olvasnivalókat kínál a gyerekeknek.)

Örvendetes tény, hogy ebben az évben egy központi napilapban, a *Magyar Nemzetben* (Mátraházi Zsuzsa szerkesztésében), a *Szolnok Megyei Néplapban*, az egri *Népújságban* és a havonta megjelenő *Szentendre és Vidékében* is napvilágot látott egy zömmel könyvtári vonatkozású írásokat tartalmazó több oldalas könyvheti melléklet. Megjelenésük jól mutatja

a könyvtárak és az újságok szerkesztősegei között kialakult eredményes kapcsolatot, és azt, hogy abban a könyvtárosok hogyan működhetnek közre. (Például a *Szolnok Megyei Néplapban* *A könyv ünnepén* című kétoldalas összeállítás mindegyik cikkét könyvtárosok írták.) E mellékletekből és a könyvtári újságokból az OSZK KMK kisebb kollektiót állított össze, amely hozzáférhető minden megyei könyvtárban és az OSZK KMK szakkönyvtárában. Tanulmányozásuk bizonyára jó ötleteket sugall majd azoknak, akik hasonló kiadványokat szándékoznak megjelentetni, vagy akik a helyi lapok szerkesztősegei számára könyvtárügyi témajavaslatokat kívánnak adni.

Külön kell szólnunk a sajtóban megjelenő könyvtári témájú cikkek egyik fontos sajátosságáról. Arról, hogy a könyvtár, a könyvtárhasználat népszerűsítését szolgáló színes tudósítások stb. mellett számos olyan problémafelvető írás is napvilágot látott, amely a könyvtárügy fejlesztésének ellentmondásaira, megoldásra váró kérdéseire hívta fel a közvélemény figyelmét. (Például az FSZEK V. kerületi főkönyvtára vezetőjének, *Benjámin Judit* országgyűlési képviselőnek nyilatkozata a szolgáltatások szintentartásának nehézségeiről a *Magyar Nemzetben*, vagy a *Végletek között. Könyvtárügy a megyében* címmel az *Észak-Magyarországban* megjelent interjú *Környey Lászlónéval*, a Miskolci Megyei Könyvtár igazgatójával stb.) Sajtópropagandánk feladata, hogy ezeknek az ellentmondásoknak a továbbiakban még nagyobb nyilvánosságot teremtsünk, elősegítve ezzel megoldásukat is.

Arató Antal

Ünnepi könyvhét – Könyvtári napok Tolnában

Hagyományos könyvheti programsorozatunk felfrissítése érdekében ebben az évben az irodalmi rendezvényeket kiegészítettük szakmai továbbképzésekkel, kiadványok könyvheti megjelentetésével, pályázatok meghirdetésével. Természetesen a könyvtári szolgáltatások sajátosságaira, a könyvtárhasználat legkülönbözőbb lehetőségeire is igyekszünk felhívni a figyelmet. Néhány napra nagyobb nyilvános-

ságot kapott a könyvtárügy a Magyar Rádió pécsi stúdiójában, a helyi és az országos sajtóban. Meghívóinkat, plakátjainkat, szórólapjainkat széles körben terjesztettük. Mindemellett a szekszárdi gyermekkönyvtár Fő utcai kirakatában megtekinthető televíziós képűságból is értesülhettek a járókelők a könyvheti programokról.

A kibővített rendezvénysorozatot szervezet-

tebb felkészülés előzte meg, mindez némi munkamegosztással és a könyvtárosok, könyvterjesztők, közművelődési dolgozók, újságírók, helyi írók szorosabb együttműködésével könnyebben megoldható volt.

Szakmai programok

Egyesületi továbbképzésünkön az országos nagykönyvtárakat és tájékoztató intézményeket bemutató sorozatunkban az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum vezetői adtak részletes és szemléletes tájékoztatót az iskolai könyvtárhálózatok koordinációs központjának működéséről, szolgáltatásairól, kiadványairól.

Első alkalommal tartottunk új szolgáltatásainkról, a könyvtári rendszer előnyeiről tanácsi vezetőknek „könyvtárhasznaleti bemutatót” a megyei könyvtárban. Bemutatónk meglepetést és elismerést váltott ki a meghívottakban, szépséghibája csak az volt a dolognak, hogy éppen azok a vezetők maradtak távol – elfoglaltságukra hivatkozva –, akik a legtöbbet tehetnének a könyvtárak tényleges társadalmi elismertetéséért, vagy saját munkájukban a leginkább hasznosíthatnák a közvetítésünkkel szerzett információkat.

Könyvheti ankétot szerveztünk a *Tolna Megyei Népújság* munkatársaival megyei közművelődési intézmények, városi könyvtárak bevonásával. Dicsértünk és elmarasztaltunk, volt, aki kertelés nélkül számon kérte az objektív lapszerkesztést, helyzetelemzést, az olvasók felnőttként való kezelését. Abban a hitben foglaltuk össze írásban is véleményünket, javasla-

tainkat, hogy azokat az újság szerkesztésénél később figyelembe is veszik.

Hasznos gyakorlati foglalkozást tartott olvasószolgálatos kollégáknak *Kenyéri Katalin*, a KMK munkatársa Dombóváron. A résztvevők közösen járták végig a jogszabály-keresés útját. Szó volt a jogalkotás rendszeréről, a jogszabályok formai megjelenéséről, a jogi tájékoztatás mélységéről. S bár jogi tanácsadással nem léphetnek föl a könyvtárosok, ez a program sok segítséget nyújtott ahhoz, hogy az olvasókat elvezethessék a megfelelő jogforrásokhoz. Könyvheti programjaink legkedvesebbike a könyvtáravatás. Lengyelben újonnan berendezett 70 négyzetméteres könyvtárhelyiséget hoztak létre jelentős helyi összefogással. Szakályban egy szolgálati lakás célszerű átalakításával 100 négyzetméteres könyvtár várja júliustól az olvasnivágyókat (a korábbi 30 négyzetméter volt).

Kiállítások, kiadványok

Dombóváron a Városi Művelődési Központ és Könyvtárban a Tolna Megyei Levéltár XVIII. századi historikus könyveit állítottuk ki. A könyvtári napok idején negyedik alkalommal rendezte meg Szekszárdon a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése a *Szép magyar könyv '86* kiállítást, országos szavazással egybekötve. A bemutatónak ott-hont adó Művészetek Házában 6650 látogató volt kíváncsi az elmúlt év legszebb magyar nyomdatermékeire.

A könyvheten adtuk olvasóink, vásárlóink

kezébe a *Tolnai Lajos emlékezete* című helyismereti kiadványunkat, mely a Györkönyi Községi Tanáccsal közös kiadású sorozatunk első kötete. (A kiadvány – előzetes igényfelmérés alapján – 700 példányban készült a megyei könyvtár sokszorosítójában.) Az elhúzódo nyomdai munkálatok miatt a tervezettnél kicsit később készül el *Bezerédj Amália Flóri könyvének* hasonmás kiadása és *Földi István Madéfalvától a Dunántúlig* című, a bukovinai székelység betelepítésének körülményeit feldolgozó műve. Úgy véljük, mindkét kötet számot tarthat országos érdeklődésre is.

Hatásosan szolgálja a könyv- és könyvtárpropagandát a könyvtárosok, népművelők, írók, újságírók helyi összefogásával megszülető alkalmi újság is. Igaz, könyvheti híradót ebben az évben idő hiányában nem tudtunk szerkeszteni, de megemlítem, hogy a tavalyi *Ünnepi Hírmondónk* 2500 példányban látott napvilágot. A lapkiadásnak – az ingyenes terjesztés ellenére – még némi anyagi haszna is volt a közölt hirdetések bevételeiből.

„Ilyen még nem volt!” – bolhapiac számítógéppel...

Kicsit szorongva nyitottuk meg ideiglenes antikváriumunkat (a megyei könyvtár egyik üres raktárhelyiségében), de az érdeklődők nem várt lelkesedéssel keresgettek az állományból kivont dokumentumokból magángyűjteményük gyarapítására. Kínáltunk régi hanglemezeket, folyóiratokat, tankönyveket, használt gyermekkönyveket, elavult szakkönyveket, főlőpéldányokat. (Ebből az állományból először az iskolák, községi könyvtárak válogathattak, több kötetet megvásárolt a pécsi antikvárium is.)

Akciókkal nem a zsúfoltság enyhítésére kerestünk megoldást, hanem a zúzdától akartunk megmenteni néhány dokumentumot. A könyveket, hanglemezeket 2, 5, 10, 15 forintos egységáron kínáltuk: összesen 8500 Ft értékben találtak újabb gazdára.

A könyvvásár mellett egyéb közérdekű szolgáltatásokkal is igyekeztünk érdeklődőket csalogatni a könyvtárba. Így lehetett bioritmus, önismereti tesztet készíttetni számítógéppel. *Kereshetnek, kínálhatnak, cserélhetnek* jelszóval vállaltuk mindenféle feleslegesnek ítéltetett holmi számítógépes közvetítését.

Ilyen csereberére még nem volt példa, kevesen is éltek a lehetőséggel. (Néhányan megunt

kacatjukat, sőt állataikat is behozták volna a könyvtárba. Megőrzésüket, közvetlen cseréjüket nem vállalhattuk.)

Irodalmi rendezvények

Pakson *Darvas József*re emlékeztünk, aki – a vendégkönyv bejegyzése szerint is – 1968-ban, a városi könyvtár avatásán indította útjára az *olvasó népért* mozgalmat. Az ünnep hősről *Czine Mihály* szólt, majd *Dobos László* szlovákiai magyar író elevenítette fel a népi írók nemzedékéhez fűződő személyes élményeit. Képet kaptunk a szlovákiai magyar irodalom jelen helyzetéről, gondjairól is. A rendezvényen hárman vehették át hűsleges olvasómozgalmi munkájukért a *Darvas József* születésének 75. évfordulójára készült emléklapoktat a Hazafias Népfront Országos Tanácsa elismeréseként.

Többéves hagyománya van a megyében a különböző folyóiratokat, lapokat bemutató szerkesztőségi ankétoknak. Bonyhádön 60 fős közönség várta a szép kastélykönyvtárban az *Élet és Irodalom* szerkesztőségének munkatársait. Az eszmecsere, az alkotó vitára szívesen vállalkozó résztvevők jól ismerték a hetilap írásait. Nemcsak az újabb írószövevény híreire (pletykákra, mendemondákra) voltak kíváncsiak, megszívlelendő lapszerkesztési javaslatokkal is éltek.

A könyvtárak az utóbbi időben a helyi írók, költők újabb műveinek bemutatására is egyre nagyobb gondot fordítanak. Az idei könyvhéten a megyei múzeumban a Szekszárdon élő *Csányi László* író, a *Dunatáj* szerkesztőjét 65. születésnapján nagyszámú érdeklődő jelenlétében köszöntötte *Pákolitz István, Domokos*

Mátyás, Tüskés Tibor, Laczkó András, Takáts Gyula, Töttös Gábor. Erre az alkalomra jelent meg a múzeum kiadásában Csányi László *Égtájak utassal* című tanulmánygyűjteménye. Rendszeresek a könyvheti nemzetiségi író-olvasó találkozók is. Ebben az évben a mohácsi báziskönyvtár közreműködésével a szerb nemzetiségi irodalom képviselője, *Milosevity Péter* adott izelítőt költészetéből Medinán. A találkozót éjszakába nyúló beszélgetés követte. Könyvheti vendégünk volt még: *Baka István, Baranyi Ferenc, Kalász Márton, Kertész Ákos, Kertész Lilla, Kassai Franciska, Szále László, Tamás Menyhért, Zöldi László.*

Tűnődések az író-olvasó találkozók hasznáról

Sokszor olvasok mostanában az író-olvasó találkozók erőtettségéről, szervezetlenségéről, a hallgatóság közönyéről. Az írók-költők dohognak: az időt rabló találkozók kényelmetlen utazással járnak, hátráltatják a „fő művek” megírását. Az egyik előadó a hallgatók soraiból egyetlen értelmes tekintetben tudott megkapaszkodni (egy süketnémáéban, mint később kiderült). S esetenként közömbös, a műveket sem ismeri a könyvtáros, aki csak a látványos rendezvénysorozatait igyekszik gyarapítani. „Értelmetlen az író és az olvasó mesterséges összeeresztése...” Nem könnyít a helyzeten az sem, hogy több író „szerénynek” tartja a központilag megállapított tiszteletdíjat. Egyikük Dél-Dunántúlra tervezett látogatása előtt néhány nappal felajánlotta: szívesen találkozna

olvasóival egyik nagyközségünkben – az átutazással járó várakozás kényszerű 90 percét kihasználva – 4000 forintért... Nem hívtuk. Másik vendégünkért – életritmusához igazodva – kocsinak kellett volna felmennie fővárosunkba, hogy a koránkelés nyűgétől megszabadítsuk. „Lehetőleg napi 3 találkozót kérek” – közölte egy másik író. S beszélhetnénk a tiszteletdíjakról szóló megalázó alkudozásokról. Ezek a tapasztalatok nem kevés szorongást váltanak ki a szervezőkben is.

Szerencsére így is sokan vannak, akik szűkszavú telefonhívásra is jönnek: írók, költők, irodalomtörténészek, szerkesztők, de rádiósok, csillagászok és még sorolhatnánk tovább. Vállalják a fárasztó utazást Tolna messzi tájaira, mert adhatnak, s talán valamit – megőrzésre érdemest – kaphatnak is. A sokféle formában jelentkező (irodalomtörténést bekapcsoló, helyi amatőr vagy hivatásos művészt szerepeltető, mesedramatizálással színesítő) találkozók mérlege változó. Az együttlétek visszacsatolást jelenthetnek az alkotónak a műről, ha úgy tetszik, kapaszkodót; az olvasónak pedig a megismerés, a ráismerés öröme, igazi esztétikai élményt. És talán mindkettőjüknek jobbitó szándékú kételkedést közös dolgainkról; igaz néha csak a „miért nem kérdeznék?” órát leső kínlódását, de hát a legjobb akarattal sem sikerülhet valamennyi találkozó mindig. A lényeg: valamiféle rosszul értelmezett kényszerből ne szervezzünk találkozót, kíméljük meg környezetünket és magunkat a hiábavalóság érzésétől. Legyen kölcsönösen nagyobb türelmünk a könyv ünnepén, s a könyvek hétköznapi sorsában is találjon mindig olvasóra a jó mű.

Elekes Eduárdné